

SISZÁN TŰL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XX. évfolyam 183. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1914 augusztus 9

Rémület Franciaországban.

Lelövéssele fenyegetik az elnököt.

A mostani világháború nálunk csak a közönséget lepte meg; vezető államférfiaink néhány év óta tisztában voltak vele, hogy a balkáni háboruban megnövekedett délszláv hóbert feltétlenül háboruba fog sodorni bennünket nemcsak Szerbiával, hanem a balkáni bombavető és királygyilkosok protektorával, Oroszországgal is.

Ha visszatekintünk a legközelebbi néhány év eseményeire, most már egészen világosan kell látnia mindenkinek, hogy államférfiúi éleslátással és gondossággal készült elő Magyarország az egyre fenyegetőbb leszámolásra. A parlament munkaképességének helyreállítása, a katonai törvények meghozatala mind egy nagy célt szolgáltak: hogy a döntő harc ne találjon bennünket készületlenül.

A bekövetkezett események igazolták az előrelátókat s most az egész nemzet, minden pártharcot félretéve, a teljes felkészültség nyugodt öntudatával néz az események elé.

Nem így ellenségeink. Szerbia felidézte ugyan a háborút, de nem hitte, hogy komolyan lesz belőle valami. Oroszország is azt hitte, elég lesz mozgósítania s rögtön megijedünk. Ezek megint csak holmi diplomáciai tárgyalásokra számítottak. Legjobban meglepte azonban a háború a franciákat. Itt maguk a vezető politikusok sem láttak előre semmit; most aztán teljes a fejtelenség és a kapkodás hadseregben és diplomáciában egyaránt.

Magyarország-Ausztria és Németország erélyes diplomáciai fellépése és a német hadsereg kíméletlenül gyors felvonulása valószínűleg konsternálta a franciákat. Ősi francia nemzeti szokás szerint már előre bűnbakot keresnek. Szedánért nem az egész nemzet könnyelműsége, hanem III. Napoleon volt a bűnös a franciák szerint. Most sem az oroszokkal kötött és minden erkölcsi alapot nélkülöző, tisztán kalmár szellemű szerződés a hibás, hanem természetesen meging az államfő, Poincaré elnök. Most már „kaland” volt belekeveredni a háborúba s ha vereség lesz a vége, ki kell végezni Poincarét!

Mintha ezzel aztán ki lenne egyenlítő minden bűn, amit Franciaország szabaddóműves kormányai a nemzet ellen évtizedek óta elkövettek. Kiölték a vallást, az erkölcsöt, a hazaszeretetet, a honnan csak tudták. Szembeszálltak az Uristennel és meghó-

doltak a zsarnokság megtestesítőjének, az orosz cárizmusnak. Pénzzel tömték az orosz s a saját templomaikat kirabolták. Templomrablók szövetkeztek a népjogok elrablói. Orgyilkosok pénzelővel — ez a szegénytelen gonosz szövetkezés nem sütkérezhetett sokáig az elbizakodottság hamis fényében. Buknia kell, már veszítet éri — s most Poincaréban keres bűnbakot. Szerencsétlenek, akik még most sem tudnak vagy nem akarnak tisztán látni.

Mi pedig annál nyugodtabban nézünk a jövő események elé, a német császár fenségesen megkapó tanácsát követve: mélyen megalázkodva Isten előtt, de emelt fővel szembe nézve ellenségeinkkel. A franciák fordítva csinálják — ime ezért sülyed a régi gloire hitvány sárba.

A háborús Európa hírei.

Franciák Poincaré ellen.

Saját tudósítónk távirata: A Budapesti Hirlap egy Párisból érkező előkelőségtől értesül, hogy Párisban nagy felfordulás van. Poincarét azzal vádolják, hogy a legirtózatosabb kalandba sodorja Franciaországot. Deloneer képviselő beszélgetésben mondta el, hogy az esetben, ha Franciaország szerencsétlen lesz a háborúban annyi bizonyos, hogy akkor Poincarét és azt a generálist, aki a háborút elveszti, statáriálisan lelőjük.

Egy angol cirkáló felrobbant.

Londonból távirat érkezett Párison és Rómán át, mely hivatalosan jelenti, hogy az Amphitruon nevű angol cirkáló hajó tenger alatti aknába ütközött, s a rajta levő legénység közül 131 ember életét veszítette, 152 ember, köztük a kapitány is és a hajótiszt megmenekültek.

Semleges Románia.

Bukarest, aug. 8.

Éjjel a Keleti Értesítő jelenti: Sinajában koronatanács volt. A kiszivárgott hírek szerint a vita a tanácsban mindvégig a körül forgott, hogy Románia melyik hatalmi csoporthoz csatlakozzék. Mély hatással voltak és eldöntötték a kérdést Károly király szavai, aki az öreg Karppal, a konzervatív párt köztiszteletben álló vezérférfiával bizalmát nyilvánította Ausztria-Magyarország és Németország erejébe és hűségébe. Egyöntetű megállapodásra jutottak abban, hogy Romániának mindenekelőtt határait kell védenie és érdekeit kell biztosítania. Az osztrák-magyar és a német nagykövetek Sinajában vártak a koronatanács határozatára, ellenben az orosz nagykövet nem volt jelen.

Orosz csapatok veresége a határokon.

(Hivatalos távirat.)

Területeinken közvetlenül a hadüzenet után orosz lovasok őrzárata és gyalogszázadok kalandoztak határvidékünk felé és kísérletet tettek az áttörésre. Csapataink ellenállásán és főleg a lovasság műveletei megghusították azonban minden ezirányú törekvéseiket és apróbb csatározások egész sorozata után az oroszokat minden vonalon visszaverték. Ugyanilyen dicsőséges visszaverésben részesültek az orosz csapatok a bukovinai határon fekvő Novosielie mellett lefolyt kemény harcban a visszaverést részünkről rövidesen meglepetésszerű támadás is követte, amely annyira sikerült, hogy az ottani határmentét uraló magaslatok is birtokunkba jutottak.

Ostromállapot Szófiában.

Szófia, aug. 8.

Holnaptól kezdve ostromállapot van kihirdetve.

Hadikészülődés Angliában.

London, aug. 8.

Az angol alsóház Anglia hadseregének létszámát ötszáz ezer emberrel felemelte. Londonban német alattvalóknál kémkedés gyanúja miatt házkutatást tartottak s a letartóztatások napirenden vannak.

Mozgósítás Törökországban.

Budapest, aug. 8.

Konstantinápolyból jelentik, hogy az általános mozgósítás elrendeltetett.

Magyarok győzelme az oroszok.

Budapest, aug. 8.

Az osztrák-magyar csapatok Középgalicia határain többször találkoztak a szemben álló ellenséges orosz csapatokkal. Podvelociszkanál katonáink Varda Manó főhadnagy parancsnoksága alatt erősen tartották magukat a tulnyomó ellenséggel szemben. A mi részünkről két halott, három sebesült volt, orosz részről huszan estek el.

A németek Lüttichben.

Berlin, aug. 8.

A Lüttich elestéről szóló hírt Moltke vezérkari főnök autójából hirdették ki a porosz főváros népének. Berlin örömmámorban uszik.

Berlin, aug. 8.

Tegnap reggel nyole órakor Lüttich német kézen volt s így Belgium egyik legfontosabb pozíciója szövetségesünk birtokába került.

Bécs, aug. 8.

Lüttich bevétele leirhatatlan örömet kelt mindenütt. Ez a haditény bizonyosága a német katonák harci készségének. A lapvélemények szerint az osztrák magyar csapatok tegnap megkezdett offenzívája Oroszország ellen bizalommal tölthetnek el haderőnk győzelmes szereplése iránt.

A szerb harctérről.

Budapest, aug. 8.

A dunai flottilla egyik tengerész hadtisztje csónakon a szerb partra evezett s három kilogram akrazittal felrobbantotta a szerb aknákat. A fiatal tiszt az ellenség golyózápora közben sikeresen visszamenekült.

Libau bombázása.

Libau orosz kikötő bombázásáról még a következőket jelentik:

Egy orosz hadihajó, amely az északi hullámtörőnél horgonyzott, a kikötőbe menekült, futás közben több céltévesztett lövést tett.

A hajóparancsnok további jelentésében elmondja, hogy a bombázás főcélja az erődítmény vasutvonalának elpusztítása volt, ami három kilométernyi vonalon teljesen sikerült is. Magát a várost nem bombázták.

Francia aviatikusok halála.

Berlin, aug. 8.

Nyole repülőgép Strassburg fölött keringett. Bombákat dobáltak le róluk, amelyek azonban kárt nem tettek. A városon kívül elhelyezett tüzérsg tüzelni kezdett az aviatikusokra. Négy gépet eltaláltak; ezek lezuhantak. A rajtuk ülők közül két tiszt meghalt.

Lelőttek egy orosz aeroplánt.

Bécs, aug. 8.

Az osztrák-orosz határon lelőttek egy Sikorszky-típusú orosz aeroplánt, amelyben két tiszt ült. Az aeroplánban bombák voltak elhelyezve. A két tisztet, akik meg is voltak sebesülve, elfogták.

A Sikorszky-féle repülőgépek rendkívül erősek és nagyok. Nyole személy fér el rajtuk.

Pau a francia fővezér.

Páris, aug. 8.

Az összes francia haderő parancsnokává Pau generálist nevezték ki. A generalissimus részt vett az 1810-iki hadjáratban és ott egyik karját elvesztette.

A közönséghez a bombavetőök ellen.

Bécs, aug. 6.

A német lapok a porosz államvasuti igazgatóság által kiadott és minden állomáson és vasuti kocsin kiragasztott következő felhívást közlik:

Utasok! Segítsetek megvédeni hidainkat és alagutjainkat. Több helyen megkísérelték a vonatról dobott bombákkal tönkretenni fontos vasuti műépítkezéseinket. A vasut személyzetétől megjelölt utakon nem szabad az ablakokat nyitvahagyni, félreeső helyeket használni és a folyosókon tartózkodni.

Utasok! Segítsetek, hogy a harci készenlét szempontjából fontos építkezések a rombadöntéstől biztosítva legyenek.

Fölötte kívánatos lenne, ha nálunk is utazó közönség a citált felhívás értelmében résztvenne a hidak és alagutak védelmében és maga is megfigyelné utitársait, hogy bűnös merényletnek a lehetőség szerint elejét vegye.

Ellenséges repülőgép a Gellérthegy felett.

Magyar Esti Lap jelenti: Az éjjel egy órakor rejtelmes repülőgép, vagy léghajó jelent meg Budapesten a Gellérthegy felett. Fényszórával levilágított a várostra. Lőtávolon kívül lévén, a katonaság, mely figyelemmel kísérte, semmit sem tehetett ellene s egy pillanat múlva eltűnt szem elől. Ezt a hírt későbbi távirat szerint illetékes helyről vett értesülés ostoba koholmányának mondtatta.

Gróf Tisza István a királynál.

Bécsből jelentik: Tisza István gróf, miniszterelnök tegnap reggel Bécsbe érkezett s a délután folyamán hosszabb tanácskozást tartott Berchtold gróf külügyminiszterrel. Délben a király külön kihallgatáson fogadta

A HÁBORU ESÉLYEI.

Az ellenünk harca kelt államok kimondhatatlan kockázatnak teszik ki magukat. Csak futólag akarjuk érinteni: Angolország elvesztheti tengerentuli gyarmatait, Franciaországot ugyanez a veszély, de azonkívül még belső polgárháború is fenyegeti, Oroszország, melynek legyőzhetetlenségét Japánország oly fényesen megcáfolta, vajmi könnyen szétbomolhatik. — A földgömb mapája ugyanis meg fog változni, de nem az ő kívánságuk szerint, hanem épp ellenkezőképpen!

Hogy ezt a nagy háborút már évek óta előkészítették, ma már teljesen be van nyitva. Ugyanezért lehetetlen lett volna azt kikerülni, de sőt jobb volt most elébe állani, mikor még nem készültek föl teljesen a mi ellenségeink, holott minden további halogatás a mi részünkről csak kárunkra lehetett volna!

Ime érdekes betekintésünk van a francia-orosz haditervekbe, melyeket egy kiváló német katonai író, Metzler tábornok kritikailag megvilágított.

A franciák Oroszországnak kétféle tanácsot adnak. Az egyik szerint Oroszország hadd szorongassa egyformán mind a két szomszédját, i. e. Németországot és a monarkiánkat, a másik

terv szerint mégis jobban szorítsa Németországot, mint Ausztria-Magyarországot, hogy az előbbi ne tudjon Franciaországot ellen nagyobb erőket harcra vinni. Erre a tanácsadásra Franciaország mint hitelező érzi magát följogosítottnak Oroszország, mint adósa irányában. Bár a jóbarát, a ki magát óriásnak és katonailag legyőzhetetlennek tartja, nem szívesen veszi ezt a tanácsadást, mireánk nézve hasznos lehet annak a megfontolása, annyival inkább, mert ezzel a tulbuzgó francia barát kissé föllebbenti azt a fátyolt, melyet Oroszország az ő katonai készülődéseire tul aggodalmasan borított.

Lássuk csak:

Oroszország hadereje.

Azt mondja a francia katonai szakíró, igaz, hogy 1910 óta Suchomlinon muszka hadügyminister a hadsereg reformja körül sokat tett, nevezetesen célszerűbb csapatelosztás, gyorsabb mozgósítás, a hadsereg egyes részeinek gyorsabb felvonulása által lehetővé tette, hogy Oroszország a belső értékére és számerejére nézve tökéletesített hadseregével jobban fog tudni kötelezettségeinek megfelelni, melyekkel mint szövetséges Franciaországnak tartozik! Továbbá megállapítja, hogy 1910. óta Oroszországnak európai hadserege négy hadtesttel és egy lovas-

badosztályllyal gyarapodott, minek folytán Németországgal, az osztrák-magyar monarchiával és Romániával szemben 30 hadteste (64 és fél gyaloghadosztály) van készen. De azért még sem ajánlja a francia tanácsadó barát, hogy ezzel az óriási hadsereggel a támadáshoz fogjon. Még ha az orosz vasuti hálózat olyan sűrű lenne is, mint a francia vagy a német, akkor sem gondolhatna Oroszország arra, hogy ő kezdje a támadást, mert az államterület végtelen kiterjedése lehetetlenné teszi a birodalom összes segélyforrásainak a kellő időben való összevonását. Abból a föltevésből indulva ki, hogy Ausztria-Magyarországnak Szerbia ellen legalább 3 hadtestet kell indítania és hogy Románia Bulgáriára való tekintettel Oroszországgal legfeljebb 3 hadtestet szembesíthet, a következő hadszínterekre való fölvonulást ajánlja a francia barát az orosz szövetségesnek: a 4 hadtestből 2 lovas hadosztályból és néhány tartalékosztályból álló egyik német hadsereggel szembesítse a maga 6-ik számú bialystoki hadtestével megerősített wilna-hadseregét, melyet Grodno táján kellene összevonnia. 168 orosz zászlóalj, 84 lovas század 642 löveg kerülne itt össze 101 porosz zászlóaljjal, 76 eskadronnal, 612 löveggel. — Az osztrák-magyar (a francia tanácsadó barát nézete szerint) Jaros-

Szönyeg- és függönyvásár

leszállított olcsó árakkal megkezdődött. Paplan, matrac, ágy és asztalterítők. Szepe. ségi és rumburgi vásznak és asztalneműek. Teljes menyasszonyi belengyék gyönyörű csecsemő fehérneműek

Czillér Imre

áru-
házában.

Tisza István grófot. Délután a külügyminiszteriumban tanácskozást tartottak, melyen Berchtold gróf, Tisza István gróf és Stürgg gróf miniszterelnökök vettek részt.

A csehek Oroszország ellen.

A Hlas Narodna tegnapi vezércikke a háborúval foglalkozván, kijelenti, hogy érette a felelősség Oroszországot és Szerbiát terheli, amely két állam a háborút már rég megtervezte. Szerbiát ugymond a cikk, a trónörökös pár meggyilkolásáért eltörölhetetlen ódium terheli. Oroszországot pedig az a szégyen, hogy hatalmával egy aljas büncselekményt akar földni. Majd így folytatja a cikk:

— Nem téveszt meg bennünket az orosz pánszlávizmus. Micsoda pánszlávizmus ez? Miért nem érvényesíti Oroszország Lengyelországban pánszlávizmusát? Miért nem szereti a lengyeleket, hisz azok is szlávok? Miért lopta el egész közoktatásügyüket? Miért csukatta be templomaikat? Miért üldözi polgárait, mintha az orosz állam aljai volnának? Tekintsen csak be Oroszország saját történelmének évkönyveibe. Legkimagaslóbb szellemei mint mártírok szenvedtek a hivatalnok-brutalitás kancsukája alatt, a mire a legbarbárabb népeknél sincs példa. Ezt fontolják meg százszorosan azok a fantaszták, a kik az orosz államban a pánszlávizmus ideálját látják. Mi elutasítjuk ezt a gondolatot magunktól. És ha Oroszország a szerb királygyilkosokkal szövetezik, úgy csak egyetlenegy hang dörög feléje: Ugy verjék meg, úgy semmisítsék meg, a mint a hűség-törő szerbek megérdemlik. Vajha eredmény kísérné katonáink fegyverét. Vajha szláv ezredeink segítségével szétzuznák, elpusztítanak a gyöngye, rosz kormányok tendenciáját, a melyeknek lelkiismeretét a háboru minden következménye terheli. Csakis ezek a kormányok tehetők felelőssé millió emberélet elpusztításáért. De van Isten és meg fogja őket büntetni.

Porosz tartalékosok ünneplése Nagyváradon

A Balkánról haza.

Lélekemelő, lelkesítő mozzanatok gazdag változata vonul el napról napra szemünk előtt.

Az a harcészség, lelkesedés, az igazaink által felkeltett önbizalom, amely a hadba induló csapatainkat eltölti, párosulva a jövőbe és Istenbe vetett hittel, a győzelem biztos reményét kelti fel a lelkekben. Az igazságnak győzni kell, az igazság pedig a mi részünkön van.

Csak növeli ezen reményünket, Istenbe vetett hitünket hű szövetségeseink: a német császárnak és népének bámulatot keltő bajtársi hűsége.

Amíg a német fegyverek Oroszországban napról-napra dicsőségesen nyomulnak előre, Vilmos császár hívó szavára a német hadkötelesek az egész világon elhagyják otthonukat és sietnek haza, hogy kivegyék részüket a harcól és a német lobogót diadalra juttassák.

Tegnap és tegnapelőtt százával utaztak Nagyváradon keresztül a német tartalékos katonák. A legtöbben Romániából és Bulgáriából jöttek, de volt köztük igen sok, aki Törökországból igyekezett haza. Pénteken mintegy 300, tegnap pedig közel 200 porosz hadköteles utazott Nagyváradon keresztül haza. A legtöbb gyári munkás, de igen sok volt közöttük a tisztviselő, mérnök stb.

Német lobogó alatt.

A közönség egy része már előre tudomást szerzett a német tartalékosok érkezéséről s sokan várták a vasutállomáson őket. Mivel ezidő szerint csak a postavona-

tok állanak az utasok rendelkezésére és pedig naponta csak egyszer, az átutazó német tartalékosok egy fél napig időztek Nagyváradon.

Ezt az időt felhasználták s bevonultak a városba.

Mikor a vonat megérkezett, az összesereglett közönség lelkesen fogadta a németeket s viharos „Hoch!“ és éljennel üdvözölték.

A fekete-fehér-vörös német lobogókat, amelyeket magukkal hoztak, magyar nemzeti szalagokkal, virágokkal feldisznították.

Megvendégelték őket.

A közönség százaitól kisérve, a Wacht am Rhein hangjai mellett a vendégek a Széchényi szállodába vonultak, ahol lelkesen üdvözölték, majd megvendégelték őket.

Ebéd közben Löwenstein Zsigmond törvh. biz. tag üdvözölte német nyelven a vendégeket, kifejezte a magyarok becsülését Németország, mint hű bajtárs iránt; a németek vitéz császáraját és Magyarországot királyát Ferencz József 6 Felségét éltette, mire a vendégek háromszoros „Hoch“-al feleltek.

A szép beszédre a vendégek nevében August Leopold Van der Osten tartalékos német kapitány Ghyka herceg brailai jószágkormányzója válaszolt lelkes beszédben. Elmondotta, hogy utjuk csupa lelkesedés között vezetett ideig. Üdvözli a magyar testvéreket, akikkel együtt fognak győzni, mert ők csak az Istentől félnek s a harcól nem akarnak visszajönni, amíg nem győznek.

launál összevont főszereggel szembe, mely 8 hadtestből és 2 Krakkó felé elágazó hadtestből áll, a maga részéről a varsói hadseregnek 13 orosz hadtestét állítaná Szentpétervár és Moszkva katonai kerületeinek belevonásával; itt Breszt Litovsknál a 22 napon 430 orosz zászlóalj, 270 lovas század 1674 ágyu volna mintegy 338 osztrák-magyar zászlóalj, 206 lovas század és 1584 ágyuval szemben. — Egy osztrák-magyar jobb szárnyat 5 hadtesttel (220 zászlóalj, 132 lovasszázad, 980 ágyu) a mi francia emberünk Lembergnek sorakoztatja és a kiewi és kazáni sereg ellen vonultat. Am ezek 7 orosz hadtesttel találkozának 28 zászlóaljnyi és 14 lovas századnyi tulerővel, de különös, hogy a francia tanácsadó itt nem hangsúlyozza az orosz ágyuk tulsúlyát, az osztrák-magyaroknak 8 ágyu üteggel többjük van; a muszka győzelmet itt tehát a zászlóaljoknak és lovas századoknak kell a franciák kívánsága szerint biztosítaniok. A romániai, Jassynál gyülekező hadseregnek a 3. kaukazusi hadtesttel megerősített Odessa hadseregét kell Oroszországnak szembeállítania 20 zászlóalj, 12 eskadron és 128 ütegnnyi tulsúlylyal. Ezen francia kalkulásoknál meg kell még jegyezni, hogy az orosz felállítások az ellenség felvonulásainál pár nappal később történnek. Hanem

azért azután az orosz tömeg összemorzsolja az ellenséget, azonfölül Oroszország képes a a második vonalban még 30 hadosztályt a 32 zászlóaljjal hadba küldeni. Bámulatos, hogy a francia nem tekinti már most (juniában). Romániát a hármass entent oldalán lévő hatalomnak; ha ez is bekövetkeznék, annál jobb lesz Franciaországra nézve, mert akkor az Odessa-hadsereg is Ausztria-Magyarország vagy Németország ellen használható! De e nélkülül is meg lenne Franciaország elégedve, ha Oroszország a fentebbiek szerint járna el, mert akkor a Maasnál legalább is 4 német hadtesttel kevesebb állana, úgy hogy Franciaország egyenlő erővel szállhatna szembe Németországgal, tulerővel pedig akkor, ha Anglia is beleavatkozik.

A franciák óhajta.

A másik terv a franciák helyzetének megkönnyítésére sokkal nagyobb követelményekkel lép föl az orosz hadvezetéssel szemben. Eszerint Oroszországnak az lenne a feladata, hogy monarkiónkkal szemben a védelemre szorítkozzék, ellenben Németország ellen annál erélyesebben eljárjon, azt megelőzze s a német hadsereget a saját országában meglepje még olyan csapatok igénybevételével is, melyek teljesen még be

sem fejezték a mozgósítást. Ezeknek a csapatoknak pedig már békeidején kellene, úgy miként Franciaországban, a határon a fel-emelt létszámban lenniök. Hiszen ezt megtehetné Oroszország a seregnél való szolgálati időnek tetemes fölemelésével, mivel azt is nyerné, hogy elkerülné az ujoncok kiképzetésével járó nehézségeket, anélkül hogy a harci készség szenvedne, hiszen most is van talán a gyalogságnál három, a lovas ságnál négy teljesen kiképzett évfolyam a zászló alatt. Egy másik francia, Cherfils tábornok, a monarkiónak sakkban tartására s Németország egyidejű meglepetésének tervere vonatkozólag úgy véli, hogy ezt a villámgyorsaságu meglepetést meglehetne csinálni a varsói hadsereg 5., a wilmainak 4., a szentpéterváriak 3. vagy 4. hadtesttével, melyek a német seregeket a keleti tartományokban, Posenben és Sziléziában egyidőben megrohan.

Persze ehhez mindezeknél a csapatoknál magas állomány kellene. Ha így fejezi be Cherfils tábornok fejtegetéseit, az orosz hadvezetés ezen terv szerint járna el, akkor a legelső és legfőbb föladatát megoldottnak lehetne tekinteni! No s ilyen leckéket adnak a franciák a drága szövetségeseinknek. Csak az a baj, hogy még akkor is, ha a drága szövetséges ezeket a jóakaratu tanácsokat

Mentőszekrények

minden nagyságban felszerelve a belügyminiszteri rendeletnek megfelelően felszerelve **5 K-tól 32 K-ig**

ugyszintén hiányzó részek pótlása legolcsóbb árakon

FARKAS ISTVÁN

„Apolló“ drogeriája

NAGYVÁRAD,

Rima óczy palota—Rákóczi-ut.

Kepes Samu tartott ezután beszédet a nagy kulturállamot, Németországot éltette.

Barza József talpraesett német beszédben ünnepelte a német hadfiakat s a magyarok szeretetét tolmácsolta nagy lelkesedés között. Együttal egy magyar zászlót nyújtott át a lelkesült német ifjaknak.

Ezután valóságos örömmámor töltötte el az egész közönséget.

A német tartalékosok a Wacht am Rheint énekelték, majd felhangzott a közönség ajkán Kölcsey „Hymnusa.”

A magyar zászlót August von der Osten kapitány neje, egy szép szőke nő megkoszoruzta.

Ovációk a városban.

Az ebéd végeztével az egész társaság a magyar nemzeti és a német zászlók alatt végig vonult a városban, a közönség szünni nem akaró ovációja között.

Egyes épületek ablakából, különösen a Szent István palotánál virágesőt szórtak a németekre, amit azok szünni nem akaró „Hoch“-al fogadtak.

A menet előbb betért a Fekete Sas kávéházba, majd Henriquez altábornagy lakása előtt rendeztek ovációt. Innen Csanády altábornagy, Ránffy Zsigmond lakása elé vonultak s kitörő lelkesedéssel hallgatták meg azok tüzes, hazafias beszédeit.

A bucsu a vasutnál.

Délután 3 óra tájban a vendégek kivonultak a vasúthoz. A Rákóczi-uton és az állomáson még nagyobb ovációban részesültek. Zsufolva volt a pályaudvar. Valóságos testvéries együttérzés fejlődött ki a németek és a közönség között.

A kocsik ablakán kitűzték a német és magyar zászlókat, amiket a közönség elbo-

követi, még legalább 4-5 év kell, hogy Oroszország a nyugati határán való stratégiai vasúthálózatát kiépíthesse és hadseregének teljes reorganizációját befejezze, amit pedig a franciák föltételül kötöttek ki, midőn február 12-én a legújabb kölesönnek első részletét Párisban neki leolvasták. Ma tehát még nem készült föl teljesen. Ha addig vártunk volna, míg ez az időpont bekövetkezett, odáig egy bizonytalan, rothadt békeben éltünk volna, a végén pedig a jól ismert diplomáciai szótartásánál fogva még is csak megtámadott volna bennünket. Ezek a lellezések ennél fogva igazán becsesek reánk nézve, mert nagyon jól tudjuk, hogy a muszka háborupárt épp olyan hypnotizálva tekint a nyugati határa felé, mint a ration annie et alliée ama lyuk felé, mely a vögek felől tántog. De most félő, hogy a már uszó 17 milliárdnak az újabb 3 milliárd is utána fog uszni. Annál is inkább, mert Oroszországban már nemcsak milliókat sikasztottak el, hanem egész vonatokat felszereléssel megrakva, sőt egész hadsereget is, mely csak papíron létezett. A rengeteg orosz ágyu közül is sok lesz a papirágyu.

ritott virággal. A német és magyar zászlón kívül két sveizi fehér keresztos vörös lobogó is volt. A vendégek között ugyanis sveizi utasok is voltak, akik együtt lelkesedtek a németekkel. A német tartalékosok a Wachtam Rheint, a közönség a Hymnust, Szózatot és a Kossuth-nótát énekelték. A Hoch közzé sűrűn vegyült az éljen madjar kiáltás.

Derült, jókedvű mindmegannyi. Az egyik humoros kedélyű német krétával, nagy be-tükkel ráírta a kocsik oldalára:

Vergnügungs-Zug.

Sofia—Berlin—Paris—Stpetersburg, jelezni akarván ezzel, hogy Páris és Szentpétervár bevételéig meg sem állanak.

Négy óra után tomboló lelkesedés mellett megindult a zsufolásig megtöltött vonat.

Már az állomás vége felé ment a vonat, de még mindég hallatszott a Hoch! kiáltás s látszott a kocsikból a zászló lobogtatása.

Megfelebbezték a kórházi építési határozatot.

Az Ince-cég beadványa.

Biharvármegye törvényhatósága tudva-levőleg a juliusi rendkívüli közgyűlésén az új kórház építkezése tárgyában úgy döntött, hogy az építkezési munkálatokkal Gerster Szunyogh és Megyeri céget bizza meg. A nagy szabású munkálatok odaitélése körül lényeges differenciák merültek fel már a kórházi választmány ülésén. Előre volt látható, hogy ha a törvényhatóság megállapodásra is jut az odaitelés kérdésében, nem fog simán menni az ügy a további úton.

A pályázók özöne nem nyughatik bele a határozatba és bizonyára találnak majd kifogásokat a nehezen várt intézkedésben s felebbezéssel fogják azt megtámadni. Legjobban érintette a határozat az Ince-céget, mely leginkább számíthatott a munkálatokra. Az Ince cég ajánlata felett tényleg erős viták is voltak. Az államépítészeti hivatal alapos áttanulmányozás után határozottan ezt az ajánlatot találta legmegfelelőbbnek és legelőnyösebbnek. Ennek dacára, mint szakvéleményadó forma kisebbségben maradt és a Gerster-cégnek ítelték oda a munkálatok teljesítését.

Az Ince-cég mérnökei azóta ismét áttanulták az egész tervet, a beadott ajánlatokat és ezek után bírálat alá vették a vármegye határozatát. Alapos munka után tegnap beadta a cég a felebbezését. Mintegy 40 oldalra terjed a vaskos felebbezés, melyhez hasonló még alig fordult meg a vármegye-házán.

A felebbezést a határidő lejártá után fel-fogják terjeszteni a belügyminiszterhez. A körülményekből ítélve, így aligha lesz az idén valami a kórházi építkezés megkezdéséből.

Felvonulás Oroszország ellen.

Hadunk és a német hadsereg már megkezdte a felvonulást Oroszország ellen.

Példátlan stratégiai felvonulás ez, amelynek a világtörténelemben párját nem találni. Lehet mondani, hogy német katonák állnak Orosz-Lengyelország egész délnyugati határvonalán és már összetalálkoztak a galíciai határról felvonult osztrák-magyar sereggel. Kevés nap kérdése már csak és Orosz-Lengyelország a közép-európai szövetséges államok seregeitől el lesz boritva. Ennek a két oldalról való előrenyomulásnak előrelátható gócpontja Varsó, Orosz-Lengyelország fővárosa. Varsót az oroszok már ma kiűrtették, a kormányzó, a hivatalok és a helyőrség elköltözött onnan és a kormányzó a város polgárait bizta Varsó megvédését. Magyarul ez annyit jelent, hogy Varsó kardesapás nélkül fog a szövetségesek birtokába átmenni, akik ezzel teljesen urak lesznek Orosz-Lengyelországban, sőt igen valószínű, hogy a flottától támogatott szárazföldi seregeknek északi szárnya Kurlandot, Estlandot és Livlandot (mind a három tartomány tulnyomóan német lakosságú) hatalmába keríti. Az orosz hadsereg a birodalom belsejében koncentrálódik, maguk a vezetők tudják, hogy az orosz sereg képtelen ma az ország délnyugati csücskében megütközni olyan ellen-séges hatalommal, aminő Németország és a monarchia.

A legújabb hírek szerint az oroszokat csapataink visszaverték Bukovina határain is. A kemény harc eredménye az, hogy az egész határmentét uraló magaslatok birtokunkba jutottak.

Oroszország egyébként az európai háborút föl akarja használni arra, hogy régi álmát, a Dardanellák elzárását megvalósítsa. Erre vall Konstantinápolyból érkezett sürgönyünk, amely azt jelenti, hogy a Fekete-tengeren minden világitótornyot eloltottak. Poroszország odalent valamilyen manőverre készül és egészen bizonyos, hogy ennek végső célja nem lehet más, mint a Dardanellák szabad átjárásának visszanyerése, amit még a krimi háboruban vesztett el. A krimi háboruban az egyesült angol, francia, török és piemonti hadseregek győzelmi békefeltételeikben stipulálták a Dardanellák elzárását és az okok, amelyek különösen Angliát annak idején arra vezették, hogy Oroszország elől elzárja a Dardanellákat, azóta nem változtak meg. Ha Oroszország most az európai kavardást arra használná fel, hogy ezt a titkos álmát megvalósítsa, akkor ugyancsak kockára fogja tenni angol szövetségének támogatását, mert az angolok sokkal előbbrelátók, mintsem hogy megengednék, hogy ennek a háborúnak ürügyén a Fekete-tenger mellett kialakuljon az orosz tengeri hatalom. Oroszországnak a Fekete-tenger melletti machinációiban új angol-orosz háboru csirája van elvetve.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashidő mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ngyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk.

De maga Törökország sem várja tétlenül a háboru esélyeit, mert nagyon jól tudja, hogy Oroszország háborúja tulajdonképpen Konstantinápoly birtokáért folyik. Tegnap érkezett hivatalos távirat szerint Törökország elrendelte az általános mozgósítást.

Nagyszerű kilátás nyílik ezek után arra, hogy olyan hadseregek indulnak Oroszország ellen, akikre eddig nem számoltunk. A helyzet nemsokára az lesz, hogy török csapatok fognak felvonulni Oroszország ellen és Románia sem felelte még el, hogy Oroszország a győztes orosz-török háboru után elvette tőle Besszarabiát, dacára, hogy román katonák nyitották Plevna sáncát, melyet az oroszok annyi áldozot dacára nem voltak képesek bevenni.

Az annyi oldalról szorongatott Oroszországon be fog telni a nemezis.

Fizet a katonai kincstár.

A lovak és kocsik árának kifizetése

Már a közigazgatási bizottság ülésén nyilatkozott Rimler Károly polgármester, hogy a kincstár a mozgósítás céljaira lovakat és kocsikat vett a katonai kincstár, hat héten belül kifizetik az utalvány alapján a megváltási összegeket. Erre vonatkozólag most a polgármester a következő hirdetményt adta ki:

A m. kir. miniszterelnök urnak 5878. sz. leirata értelmében különös figyelemmel azon körülményre, hogy egyes lelketlen üzerek azt a hitet terjesztik a polgárság között, miszerint mozgósítás céljaira átvett lovak ára fejében adott utalványt nem fogja az állam beváltani, sőt egyesek a papírpénznek elértéktelenedését is hiresztelik és úgy a lóárutalványokat, mint a papírpénzt a tévutra vezetett egyénektől potom áron összevásárolják, részint a lóárutalvány birtokosok megnyugtatója, részint a polgárság igen fontos anyagi érdekeinek megvédése érdekében a következőket közlöm:

A m. kir. honvédelmi miniszter urnak 13066—1914. sz. leirata értelmében a mozgósítás céljaira átvett lovak és kocsikért járó kárpótlási összegek a törvény világos intézkedései értelmében jul. 31-től számított 6 héten belül a postakárékpénztár útján feltétlenül ki fog fizettni és így az illető ló és kocsitulajdonosok az árutalványban kitüntetett kárpótlási összegeket hiány nélkül minden kétséget kizárólag megkapják.

Mindezen törvényes rendelkezésekből kitűnik, a fentebb terjesztett állítások nem felelnek meg a valóságnak és azok egyedüli célja a tájékoztatlanok félrevezetése és megkárosítása. Eppen ezen indokból figyelmeztetem a város polgárságát, hogy az ilyen minden alapot nélkülöző csalási kísérleteknek fel ne üljön és ezen üzelmeknek elkövetőit a hatóságnál azonnal jelentse fel. Fellette fontos ezen lelketlen üzereknek bejelentése, mert aki polgártársainak eként való félrevezetésével és tévedésbe ejtésével polgártársait megkárosítani és magának jogtalanul hasznot szerezni óhajt, csalást követ el és a büntető törvénykönyv rendelkezései értelmében súlyosan büntetendő. Ismételtlen felhívom a polgárságot, hogy a tudomására jutott eseteket azonnal jelentse a kir. ügyészségnek, vagy a rendőrkapitányi hivatal bünyügyi osztályának.

Nagyvárad, 1914. augusztus 8.

Rimler Károly,
polgármester.

Háboru és a Munkásbiztosító pénztár.

A váratlanul bekövetkezett hadi állapot rendkívül súlyos megpróbáltatásoknak teszi ki a munkásbiztosítás intézményét. Az elnyomorodott, munkára képtelen betegek akiknek gyámolítóját, eltartóját az ország védelme elszólította a kenyérkeresettől — most már végső egyedüli reménységüket helyezik a pénztárba. A hadba vonuló családfenntartóknak pedig megnyugtató vigaszul szolgált, hogy övéikről betegség esetén törvény értelmében s pénztárak fognak gondoskodni.

Komoly aggodalommal kell megállapítanunk azonban, hogy azt az országunkra nézve életbevágóan fontos hivatást az érdekeltek nem méltányolják kellőképpen. Még a fizetőképessé munkaadók legnagyobb része is kivonni igyekezik magát a pénztár iránti kötelességének teljesítése alól.

A Nagyvárad kerületi Munkásbiztosító Pénztár jóindulattal figyelmezteti a munkaadókat, hogy a moratórium a betegsegélyezési és balesetbiztosítási járulékokra nem terjed ki. Mivel azonban a behajtási kényszer alkalmazását lehetőleg kerülni óhajtáná, a közérdekre való hivatkozással felhívja a pénztár az összes érdekelt munkaadókat, hogy járulékaik önkéntes befizetésével tegyék lehetővé a betegsegélyezési tevékenység zavartalan folytatását.

Itt közöljük, hogy a pénztár az orvosi szolgálat beosztását a katonai behívások folytán előállott kényszerhelyzet következtében oly módon változtatta meg, hogy a d. e. 1/2 9-től 1/2 3-ig tartott férfi-belgyógyászati, bőr és bujakórtani, továbbá fül-gyógyászati rendeléseket a mai naptól kezdve további intézkedésig beszüntette, és a helyett megbizta a fekvő betegeket kezelő kerületi orvosokat, hogy a fekvő betegek zavartalan ellátásán kívül a rendelő órák alatt náluk jelentkező fennjáró betegeket kezelésben részesítsék, és pedig:

- Dr. Fisch Áron d. u. 2-től 3-ig.
- Dr. Balkányi Ernő d. u. 2-től 3-ig.
- Dr. Barna Armin d. u. 2-től 3-ig.
- Dr. Ullman Béla d. u. 2-től 4-ig.
- Dr. Szöllősi Ernő d. e. 3/4 8-től 3/4 9-ig.
- Dr. Weinstock Armin d. u. 3-től 4-ig.
- Dr. Kazay Kálmán d. u. 2-től 4-ig.

A központi rendelő intézetben a változott viszonyokhoz képest a rendelések a következőképpen tartatnak meg:

1. Női és gyermek belgyógyászati rendelés.
2. Szemészeti rendelés.
3. Fogászati rendelés.
4. Tüdőbeteg rendelés az eddigi beosztás szerint változatlanul fennmaradnak.
5. Sebészeti rendelés hétköznap d. u. 4-től 5-ig d. e. 1/2 9-től 1/2 10-ig.

Végül közöljük, hogy a főorvosi hivatal továbbra is d. e. 9-től d. u. 1 óráig tartja hivatalos óráit, amidőn a panaszok és a felülvizsgálatok elintézésén kívül a sürgős orvosi kezeléseket is el fogja látni.

Nagyvárad, 1914. augusztus 4.

A Nagyvárad kerületi Munkásbiztosító Pénztár vezetősége.

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

Legújabb táviratok.

Csendőreink bravuros fogása.

A miniszterelnöki sajtóiroda táviratai.

Ujmolva, aug. 8.

Csendőreinknek és rendőreinknek sikerült az Aldunán három szerb gőzöst föltartóztatniok és elfogniok. A csendőrkülönítmény, melyet Marschall Kálmán főhadnagy vezetett egymásután fogta el előbb a Sumadia, majd a Deligrád nevű személyszállító gőzösöket. Kévéssel utánok jött a Crajua nevű vontató hajó 11 uszály-hajóval, csendőreink ezt is elfogták és lefoglalták. Az elfogott szerb hajókon összesen 222 ellenséges személy volt, akiket azonnal átadtak a katonai parancsnokságnak.

A francia vendégszeretet.

Bécs, augusztus 8.

A Pester Lloyd bécsi tudósítója jelenti ezt a Rómán keresztül érkezett hírt, hogy a Párisban tartózkodó románok pár nap óta oly kiméretlen inzultusoknak vannak kitéve, mint a német és magyar-osztrák alattvalók. Jelentik még, hogy több ezer olasz munkást kiutasítottak Franciaországból.

A románok lelkesedése.

Marosillye, aug. 8.

Az egész hunyadvármegyei románság nagy lelkesedéssel tett eleget a mozgósítási parancsoknak, sőt számos önkéntes jelentkező is van. Az intelligencia körében nem kevésbé tapasztalható a lelkesedés, mint a nép körében. Dr. Rósványi István, Juga Miklós s mások az intelligencia vezetői közül, hazafias nyilatkozatot publikáltak, melyben a román intelligenciának a magyar hazá iránti rendíthetetlen hűségét hangoztatják.

Schweiz semlegessége jeléül — hódít.

Bern, aug. 8.

A schweizi községtanács elhatározta, hogy semlegességének kellő biztosíthatóságát végezt a francia területen fekvő Savoyt esetleg meg fogja szállani. Bécsi diplomáciai körök véleménye szerint Schweiznek ez a ténye a párisi kormányt nyilván irritálni fogja, pedig ez a megszállás Schweiznek szerződésben biztosított joga alapján tényleg csak a semlegesség védelmét jelenti.

Öfelsége elismerését küldi a sajtónak.

Bécs, aug. 8.

U csász. és apostoli királyi Felsége kegyes volt kifejezést adni élénk megelégedésének a Magyarország és Ausztria sajtójának azon hazafias belátásra mutató magatartása felett, melyet a jelenlegi európai válság folyama alatt tanusít s egyben fölhatalmazta gróf Berchtold külügyminisztert, hogy ezt köztudomásra is hozza.

Tisza István gróf Budapesten.

Budapest, aug. 8.

Tisza István gróf miniszterelnök, a mai nap folyamán Bécsből Budapestre visszatért.

Tisza az audienciáról.

Budapest, aug. 8.

Illetékes felhatalmazás alapján, hogy Őfelsége audienciájáról gróf Tisza István miniszterelnök a munkapárt körében ma este a következőkben nyilatkozott: Mindenekelőtt örömmel jelenthetem ki, hogy Őfelsége az utóbbi napok alatt végzett óriási munkássága s a rendkívüli viszonyokkal járó idegizgalmaknak dacára, hála az Istennek a legvirulóbb egészségben, friss testi és szellemi erőben van. Őfelsége ismételtelen kegyes volt örömet és elismerését kifejezni a nemzet magatartása fölött. Különösen pedig nagyon mély örömet érez Őfelsége a fölött, hogy a trónörökös pár budapesti fogadtatása és tartózkodása oly fényes lefolyású volt.

Tisza a helyzetről.

Budapest, aug. 8.

Ugyancsak illetékes felhatalmazás alapján a következőkben ismertethetjük a miniszterelnöknek a helyzetre vonatkozóan tett nyilatkozatait: „A fődolog amit e kérdésben mondhatok röviden az: hogy minden, ami a saját erőnkre vonatkozik örövendetesen alakult. A behívott katonaságnak és a monarchia egész lakosságának tettekre, lelkes hangulatát mindnyájan ismerjük. A mozgósítás és a csapatok elszállítása teljesen a cél tudatával előre fölállított kombinációk, tervek szerint megy végbe. Ez már magában véve biztató jel, de hozzátehetem még azt is, hogy mindaz, amit a katonai vezetés tekintetében megtudhattam és tapasztalhattam csakis arra mutat, hogy a legteljesebb bizalommal nézhetünk a jövőbe.”

A szerb harctér.

Budapest, aug. 8.

A déli harctérről eddig semmi újabb esemény híre nem érkezett.

Csendőreink újabb dicséreti.

Budapest, aug. 8.

A ma esti hivatalos jelentés kisebb harcokról szólva kiemeli *Baranek* János csendőr hősiességét, aki egy egész orosz járőrt, mely az osztrák határt átlépte, 10 pisztolylövéssel visszaűzött s kiemeli a jelentés *Manowarda* Zsigmond főhadnagy hősiességét, aki egy hozzártatója temetéséről térvén haza, *Podwolicska* védelménél hősiességgel kitüntette magát.

**A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél**

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

HÍREK

Virágdalok.*Kertem virágai**Ti vérvörös rózsák égszin nefelejtsek**Ti, drága diszei szegény kis-kertemnek**Nyissatok újra!**Ebben a tűz-nyárban fakadjon új tavasz:**S fegyver ropogásból, vér hűs harmatától**— Miként harc hevében a kipirult orca —**Öltözzön biborba minden nyitó rózsá!**Mert jön a diadal**S győztes fegyverekhez keltek koszoruba:**Pompázó színekkel hát nyissatok újra**Kertem virágai.*

Csoőr Lajos.

Segítsünk a színészeket.

A sziglieti-színház derék gárdája ma este tartja második előadását. Máskor lelkes kíváncsisággal várjuk a színház kapuinak megnyitását, de most ez a kíváncsiság bizony nagyon eltompul. Nagyon jól tudjuk, hogy szeptember vége helyett, miért kezdődik meg a szezon augusztus elején. Tudjuk, hogy kultur missziót fog ez teljesíteni a színház ezekben a napokban, hanem kenyeret fog adni 40 embernek.

Ez a fontos. A kenyér. És talán a lét minimum minden más ember által könnyen megszerezhető csak a színészek által nem. Az ő rendeltetésük, az ő foglalkozásuk sehogyan sem tud beleilleszkedni a fergeteges napok történetébe.

Más munka erőn kapva kapnak, hogy pótolhassák a hadba indultakat, de színész árván áll és ha semmi módon nem tud segíteni magán, éhen hal.

Ugy gondolják, hogy segíthetnek magukon, ha könyező szemekkel, az események sulya alatt — kifestve tovább komédiáznak, mint akkor, amikor nem sirtak az anyák a hitvesek és gyermekek. Komédiáznak fájó szívvvel, szegények mert a gyomor követel, a gyomor kenyeret követel.

Negyvenen várják a közönség támogatását. Negyven nő és férfi — köztük sok család apa várja reménykedve a nagyváradi közönség [megértő jószívűségének megnyilatkozását. És méltán! Ez a közönség sokszor kacagott, nagyon sokszor mulatott az ő jóvótukból. Sok kedves emlék fűződik azokhoz a téliestékhez, amelyek ott teltek el a bordó páholyok mélyében és kényelmes, puha ülőhelyeken.

A kacagós esték emlékére kérjük a közönséget, hogy segítsen a színészeket.

Aki nélkülözheti azt az 1—2 koronát, váltson egy-egy jegyet. Aki nem akar elmenni az előadásra, az is járuljon hozzá ehhez a segélyakcióhoz, mert bizony ez az egyetlen mód, hogy sok családot és sok embert megmentünk a kétségbeeséstől. Olyan kötelesség ez, amelynek teljesítését a felebaráti szeretet diktálja.

* **Kinevezés.** A király *Domokos* László aradi kir. törvényszéki bírót a nagyváradi kir. ítélőtáblához bíróvá kinevezte.

* **Határozás a képviselőválasztók összeírására.** A Budapesti Tudósító jelenti: A képviselőválasztók összeírásának e hó 10-ig kellett volna megtörténnie, a mozgósítás következtében azonban az összeíró küldöttségek nem voltak abban a helyzetben, hogy munkájukkal a kitűzött határidőre elkészülhessenek. A belügyminiszter most a Budapesti Tudósító értesülése szerint egyelőre szeptember 10-ig tolja ki az összeírás határidejét. Az erre vonatkozó körrendelet 142.927 számú.

* **Polgárőrség.** A 48-as idők dicső emlékei ujulnak föl abban az eszmében, melyet Nagyváradon először *Gerő* Ármin főkapitány pendített meg. A rendőrök nagyobb része bevonult katonának, az itthon maradtak száma elenyésző csekély a város rendjének biztosításához. Ez a körülmény keltette életre a polgári rendőrség gondolatát. A terv minden felé általános helyesléssel találkozott s már lépések is történtek a szervezés megvalósítása terén. A polgárőrség vállalaira nehéz, de szép feladat sulyosodik, melynek megvalósításánál bizonyára nem fog hiányozni a polgárság. Nem fog annál inkább, mert egy biharmegyei község, *Margitta* már előljár a jó példával. Ugyanis itt *Jóny* Lajos vezetésével megalakult a polgárőrség, mely ügyes szervezete s a résztvevők nagyszáma következtében, már is szép eredményeket ért el; szervezése tovább folyik. Bizonyos, hogy ha Nagyváradon is tetet ilt a gondolat, az itthon maradt fogja tudni kötelességét.

* **A kereskedelmi alkalmazottak a bevonultak családjaiért.** Az a nagymérvű segélyakció, mely a városunk minden rétegében megindult a bevonultak családtagjainak felsegélyezése érdekében a kereskedelmi alkalmazottakat is tette szólitotta. Tegnap este zárt körű értekezlet tartottak, melyek eredménye az, hogy ma vasárnap d. u. 4 órakor az Ipartestület nagytermében a nagy közönség bevonásával értekezlet tartanak a behívott és a szolgálatból elbocsátott kereskedelmi alkalmazottak családtagjainak segélyezése és az eljárás részletes megbeszélése végett. A mozgalom vezetése garantált kezekben van: *Breider* Ármin, *Diamandi* József, *Weisz* Lajos s mások állanak élén. Az értekezleten, mely nemes intenciójára tekintettel széles körben tarthat igényre számot, bárkit szívesen látnak.

* **A kolozsvári egyetem hallgatóihoz!** Felkérem egyetemünknek fegyveres szolgálatot nem teljesítő hallgatói közül azokat, a kik kötelességeiket teljesíteni óhajtván, betegek, sebesültek ápolására, irodai teendők végzésére, felügyelet gyakorlására vagy egyéb képességüknek megfelelő szolgálatokra vállalkoznak, hogy ebbeli szándékuk nyilvánítása mellett szükség esetén való értesíthetésük érdekében tartózkodási helyüket a rectori hivatalnak bejelenteni sziveskedjenek. Kolozsvárt, 1914. augusztus 5. A kolozsvári magyar kir. Ferenc József Tudományegyetem rectora: Dr Kenyeres Balázs.

* **Fölrobbantottak egy hidat Nagyváradon.** A füzes fatelep környékén, egy sereg katona szemeláltára, diszes nézőközönség előtt egy lovas oda vágatott a fahidhoz, egy hatalmas ekrazit bombát

dobott rémes ügyességgel a hid kellős közepére, úgy hogy az explodálásra a hid deszkái méterekre szét szóródtak s mint roncsok usztak alá a Körözsön. A jelen voltak közül néhányan összetek, de szerencsére sérülés nem történt... No, ne tessék megijedni. Csak tréfa az egész, azaz még sem egészen tréfa. A pionérek vertek ugyanis egy hidat a Körözsön s ezt kellett próbaképen felrobbantani. Remekül sikerült minden: a dobás, a robbanás, az eset elmondása. Az ekrazit bomba pompásan működött, nem robbolt csak nagyjában szétvetette a hidat, épen eléggé, hogy használhatatlan legyen. A jelen volt felsőbbes nagyon meg volt elégedve s mi biztosra vesszük, hogy a komoly próba még szebben fog sikerülni, ha szükség lesz rá. A néhány százfnyi tömeg azonban csalódottan oszlott szét.

*** Sztán Flórián adománya.** Sztán Flórián kanonok tegnap 50 koronát küldött az alispánnak a bevonult katonák hozzátartozói felségélyezésére.

*** Virághullás.** Részvétellel értesülünk, hogy Szarka István fiatal leánya Gizike életének 17-ik évében rövid szenvedés után elhunyt. Élete tavaszán jött érte a korai halál, hogy egy fuvalattal letörölje arcáról az életnek rózsabimbóját. Temetése ma lesz 11 órakor a Széles utcai gyászházból. Elhunytát övéin kívül kiterjedt rokonsága gyászolja.

*** A haditudósítók.** A budapesti napilapok haditudósítói tegnap reggel 10 óra 15 perckor utaztak el Bécsbe, hogy a Kriegspressquartieren jelentkezzenek. A pályaudvaron a Budapesti Ujságírók Egyesületének nevében Márkus Miksa elnök, a budapesti napilapok szindikátusa nevében pedig Agai Béla dr jelent meg.

Az elutazó hadi tudósítókhoz Márkus Miksa tartott bucsuzó beszédet. Augusztus főhercegnő minden egyes haditudósító részére egy angol pipát és Augusztus karszalagot küldött.

Az elutazott haditudósítók névsora a következő: Alkotmány: Landauer Béla, A Nap: Herczeg Géza, Az Est: Kéri Pál, Az Ujság: Szomorv Emil, Budapest: Füzesséry Fabinyi István dr, Esti Ujság: Bethlen Pál, Magyar Hírlap: Gonda Henrik dr, Magyarország: Schröder Béla, Neues Pester Journal és a Világ: Magyar Lajos, Pester Lloyd: Biró Lajos, Pesti Hírlap: Simon Vilmos, Pesti Napló: Lázár Miklós.

*** Vasárnapi munkaszünet felfüggesztése.** A múlt vasárnapi munkaszünet felfüggesztésekor intézkedett a miniszter arról is, hogy a munkaszünet a mai vasárnapon is fel legyen függesztve. Tehát ma sincs munkaszünet.

*** Nem közlekednek a kivándorlókat szállító hajók.** A belügyminiszter tegnap rendeletileg tudatta az alispánnal, hogy a háborus veszedelmekre tekintettel a Cunard amerikai vonal Norddeutsche Lloyd és Hamburg-Amerika Lívia hajóinak Fiuméből, Bremenből és Hamburgból Amerikába való közlekedése szünetelni fog. E rendelet tehát azt jelenti, hogy Magyarországból még azok sem mehetnek ki, akiknek minden engedélyük meg van a kivándorláshoz.

*** Fegyverraktárak a főszo- gabirói hivatalokon.** A háborus időre való tekintettel a belügyminiszter pár nappal ezelőtt rendeletet adott ki, melynek értelmében minden löfegyvert be kell szállítani a főszo- gabirókhoz. Biharvármegyében azonnal tudatták a lakossággal a rendeletet. Érdekes hogy Biharvármegyében, ahol pedig oly sok a lesipuskás, minden ellen-

kezés nélkül szolgáltatott be fegyvereiket még azok is, akik pedig legveszedelmesebb vadászok. A beszo- gáltatott fegyverekből egész raktárt rendeztek be a főszo- gabiróságokon, úgy hogy jelenleg több ezer vadász fegyver van a hatóságok őrzete alatt. A fegyvereket a háboru után vissza fogják adni tulajdonosaiknak.

*** Vászna- kat kér a Vörös- Kereszt.** A Vörös Kereszt fáradhatatlan hő- gyei áthatva a helyzet komolyságától, ily kérelemmel fordulnak a nagyvá- rai vászon- divat- és rövidáru kereskedőihez és a házi asszonyokhoz: Ismerve az ö- nek hazafias ál- dozat- készségét, kérjük, lennének szivesek divatból kiment, nem túl tarka, világos, oleosó mosó kelmét, sifont, azon célból adom- ányozni, hogy abból a helyi Vörös- Kereszt részére fehérneműt varrassunk a hazatérő katonáknak. Cérna, gomb, bortni, biztosító- tük és alsónadrágok is köszönettel vétetnek. A nagyvá- rai háziasszonyokat pedig kérjük, hogy régi selejtes lepedőket, férfi inget, zsebkendőket, törülközőket, fuszeklit és folt- nak való vászondarabokat tiszta állapotban hozzánk juttatni sziveskedjenek, hogy azo- kat kijavítva ugyane célra felhasználjuk. A kegyes adományokat méltóztassék Szentessy László urhoz, a helyi Vörös- Kereszt választ- mány irodatisztjéhez, Biharvármegye köz- kórházához küldetni. Az Isten megáldja az adakozókat!

*** Katonák a cséplésnél.** Felhívás. A gazdatársadalom bár a lapok hasábjain értesülést nyert arról, hogy a cs. és kir. hadügyminiszter ur a sürgős aratási és csép- lési munkálatok bevégzésére a gazdáknak katonai munkás csapatokat boosájt rendel- kezésre, de mi sem mulaszthatjuk el erre nézve sürgősen felhívni gazdatársaink figyel- mét, hogy egyesületünknel azonnal jelentsék be szükségleteiket, mely szerint a felter- jesztést rögtön megtehessek. Ezen katonai munkásoknak napibére a szokásos helyi nap- számbér és a megfelelő élelmezés. Bihar- vármegyei Gazdasági Egyesület.

Adományok az itthon maradt családok felségélyezésére. Nagy- várad város hazafias közönsége mind nagyob- b áldozatkészséggel adakozik a hadba vonult katonák itthon maradt családtagjainak felségélyezésére. Tegnap a következő adom- ányok érkeztek a polgármesteri hivatalhoz: Nizsalovszky Sándor 10, dr Fráter Imre és neje 100, Sártori Endréné, Mertz János 20, Schvartz Hermann 50, Havas Mór 100, dr Mayer László és neje 50, Horváth Emánuel és neje 20, Egyesült Biharmegyei Kereske- delmi Bank és Központi Takarékpénztár 2000, dr Popper Akos 100, Kőszeghy József fő- mérnök gyűjtése: Kőszeghy József 50, Grundböck István 20, Örömy Gyula 20, Bor- bély József 15, ifj. Kimpál Gábor 5, Karper József 3, Gaál Szabó István 2, Dezsőfi Endre 2, Kerekes Géza 2, Mészáros Miklós 5, Bogye Mátyás 3, összesen 127 korona. Wégner Mór 10, Povazsán József 20, Sinka László 20, dr Gyémánt Jenő és neje 50, özv. dr Berkovits Ferencné 20, dr Sztán Flórián 50, Szánlender Károly 100, Szánlender Károlyné 100, Moldovány János 20, Janovits Ignác 20, dr Székely István egy. tanár Budapes 50, N. N. 20, Wallerstein Ferenc 50, Gazda- sági és Iparbank újabban 300, Ternyei An- tal és neje 50, Polgári Takarékpénztár rész- vénytársaság 300, Kovács József 5, Imrik S. Zoltán esperes plebános gyűjtése: özv. Reiter Lajosné 20, Lakatos Agnes 1, Farkas Mária 1, Tóth Margit 2, Fekete Demeter 1, Kling- hammer Miklós 5, összesen 30. Zemann Irénke gyűjtése: Zemann János 150, Zemann Irénke — 30, Zemann Janika — 20, Zemplényi Sándorné — 50. Bányai Imréné — 20, özv. Köteles Mihályné — 20, Gállné — 30, özv. Nagyné 1, N. N. — 20, Nagy Jánosné 1, Lukács Antalné 20, Vida Józsefné — 20, Szentpáli Sándorné — 20, Pásztai Istvánné 30 f., Zonda Györgyné 1 —, N. N.

30 f., Alföldi 20 f., ifj. Kozma Lajosné 1 —, Kovács Ferenc 50 f., S. K. 1 —, Inezéné 20 f., Nagy János 50 f., Fehér Jánosné 1 —, özv. Kiss Károlyné 1 —, Zemplényi Sándor 1 —, Harmathy László 50 f., N. N. 30 f., Bányai Józsefné 20 f., Máthé Józsefné 20 f., Zrinyi Róbertné 40 f., N. N. 20 f., N. N. 20 f., összesen 16 kor., a Moskovits Adolf és fiai cég 500 kor., a tegnapi gyűjtés eredmé- nye 4308 kor., az eddigi összes gyűjtés 16259 kor. 50 fillér.

x Urasághoz v. gazdákhöz vizegázott gépész ajánlkozik. Sipos Adrás, Rákóczi-ut Moskovits palota.

x Női fehér vászon fél cipő amerikai forma bőr sarokkal gombos, fűzős, kivágott, spangnis 5 korona, szarvasbőr női fél cipő, finom női bőr fél cipők minden színben 5 korona. Szan- dál 20—25 számig 2 korona, 26—28-ig 2 K 60, 29—34-ig 3 K 20, 35—43 4 K. Férfi chevrau amerikai cipő 10 K. Kalapok uri divat cikkek fehérneműek legolcsóbb beszerzési for- ripa FEKETE JENŐNÉL Szent János-utcán Kis Pása vendéglő mellett. Telefon 13—70.

SZÍNHÁZ

Az első előadás.

Tegnap este megnyíltak a Szigligeti Szin- ház kapui. Hogy miért ilyen korán, azt tudja mindenki. A színészek nem akarnak éhezni és úgy gondolták, hogy a közönség nem fogja elhagyni őket a válságos pillana- tokban.

Amint a jelek mutatják, nem csalód- tak. A tegnap esti előadást igaz ugyan, hogy nem zsufolt ház nézte végig, de az- ért szép számban megjelentek azok, a kik hozzá akartak járulni ahhoz, hogy a szín- társulat kegyérhez jusson. A páholyok- ban a földszinten és az erkélyen elég sokan élvezték az előadást.

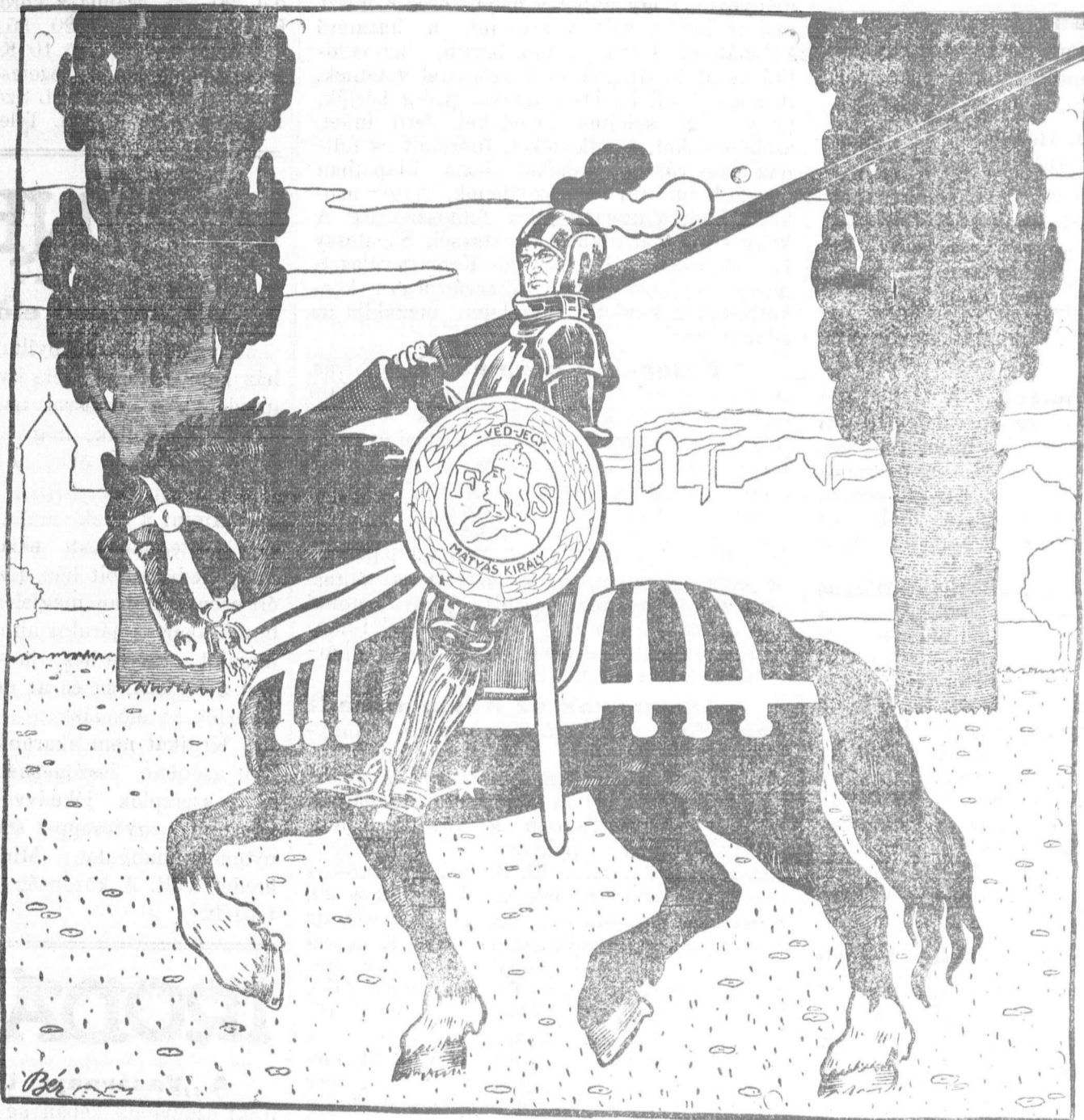
Kritikát nem akarunk most írni. Any- nyit azonban leszögezhetünk, a színészek és a szereplők jókedvvel, lelkiismeretesen játszottak, egy cseppet sem látszott meg a nyomott hangulat. Mindenki kedves és eredeti volt. A közönség jól mulatott, sokat tapsolt.

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság“ augusztus 9-iki számának képanyaga egészen a mai napok egyetlen aktualitásának, a háboru- nak s a vele kapcsolatos eseményeknek van szentelve: Károly Ferenc József trónörökös és neje bevonulása Budapestre, hadseregünk főtisztjei, képek Belgrádból és a szerb had- seregről, a berlini háboru tüntetések, a szerbiai haretér térképe, a loavatás és auto- mobil-szemle, stb. adják a képek érdekes és gazdag anyagát. Szépirodalmi olvasmányok: Ambrus Zoltán új regénye, Berkes Imre novellája, Galsworthy angol regénye s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre öt korona. Meg- rendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadó- hivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Hódító körútra indul az új kőbányai sörfőzde!

Alaptőke 8 millió korona

Az utolsó évtized legnagyobb ipari alkotása hazánkban.

A Fővárosi Sörfőző R.-T. Kőbányán

tisztelettel jelenti, hogy a sörszállításokat megkezdette. Szállít kiváló minőségű, teljesen érett világos és sötét söroket hordókban és palackokban.

Biharmegyei főraktár :||

SZANDICZ és TÁRSA B. T.

Nagyvárad, Gilányi-utca 5/7. szám.

Telefon 3-98. szám